วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา ปีที่ 16 ฉบับที่ 1 มกราคม-เมษายน 2568

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม

Creative Leadership of School Administrators Affecting Organizational Climate of Schools under the Secondary Educational Service Area Office NAKHON PHANOM

เอื้ออารี เอกพันธ์[1*] อัครวัฒน์ บุปผาทวีศักดิ์[2] นาวี อุดร[3]

Eur-aree Ekphan[1*] Akkharawat Buppataweesak[2] Nawee Udorn[3]

(Received: 2024-12-16; Revised: 2025-02-08; Accepted: 2025-02-13)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา 2) ศึกษาและเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา และ 4) ศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 277 คน ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 64 คน ครู จำนวน 213 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำแนกเป็น 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .23-.80 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .99 2) แบบสอบถามเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษามีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .24-.80 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน

[1]นักศึกษาปริญญาโท คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

[1]Master's Degree Student, Faculty of Education, Nakhon Phanom University

[2-3]อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม

[2-3]Lecturer Faculty of Education, Nakhon Phanom University

*Corresponding Author E-mail: nawee@npu.ac.th

มาตรฐาน การทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามสถานภาพ พบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน ผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันทางบวกในระดับค่อนข้างสูงอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 4) ตัวแปรภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา มี 3 ตัวแปรได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม (X_4) ด้านการมีความยืดหยุ่น (X_5) และด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1) โดยร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 64 สามารถเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$Y' = 1.57 + .22X_4 + .22X_5 + .09X_1$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$Zy' = .33Z_4 + .28Z_5 + .13Z_1$

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์, บรรยากาศองค์การ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study and compare the creative leadership of school administrators by status and school size, 2) to study and compare the organizational climate of schools by status and school size, 3) to study the relationship between the creative leadership of school administrators and organizational climate of schools, and 4) to study the predictive power for creative leadership of school administrators affecting organizational climate of schools under the Secondary Educational Service Area Office Nakhon Phanom. The simples consisted of 277 including 64 schools' administrators and 213 teachers followed the percent criterion in sample size specification, and they were selected by multi-stage random sampling. The instruments used were 2 aspects of five-rating scale

questionnaires: 1) a questionnaire about creative leadership of school administrators with the Index of Item Congruence (IC) between .80-1.00, the discrimination between .23-.80, and the reliability of .99; and 2) a questionnaire about organizational climate of schools with the Index of Item Congruence (IC) between .60-1.00, the discrimination between .24-.80, and the reliability of .95. The statistics employed were percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way analysis of variance, Pearson's correlation coefficient, and multiple regression stepwise analysis.

The results revealed that 1) the overall creative leadership of school administrators was at the high level. In comparison, the overall creative leadership of school administrators by status revealed non-significant difference. The overall creative leadership of school administrators by school size revealed the statistically significant difference at the .01 level. 2) The overall organizational climate of schools was at the high level. In comparison, the overall change management classified by status revealed non-significant difference. The overall organizational climate of schools by school size revealed the statistically significant difference at the .01 level. 3) The creative leadership of school administrators and organizational climate of schools revealed quite high significant positive correlation at the .01 level. 4) There were 3 variables of creative leadership of school administrators and organizational climate of schools : ability to work as a team (X_4), flexibility (X_5), and vision (X_1). They could be predicted up to 64 percent. The equation can be written as follows:

Forecasting equation in raw scores

$$Y' = 1.57 + .22X_4 + .22X_5 + .09X_1$$

Forecasting equation in standard scores

$$Zy' = .33Z_4 + .28Z_5 + .13Z_1$$

Keyword: Creative Leadership, Organizational Climate, School Administrator

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 ได้กล่าวถึงความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนักที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพรู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ, 2562)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เป็นพฤติกรรมและความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมและแนะนำกระบวนการใหม่ ๆ อย่างเป็นระบบด้วยวิธีการใหม่ ๆ พร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงและก่อให้เกิดการตอบสนองร่วมกันในกระบวนการเชิงริเริ่มสร้างสรรค์ มีมุมมองเชิงบวกที่ทำวิกฤตให้เป็นโอกาส และมีความสามารถในการปรับตัวอย่างยืดหยุ่นต่อสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทสำคัญที่จะกระตุ้น ควบคุม อำนวยความสะดวก ให้คำปรึกษาและส่งเสริมสนับสนุนให้ครูมีลักษณะตามที่สังคมต้องการ โดยผู้บริหารต้องพยายามกระตุ้นให้บุคลากรรู้ถึงคุณค่าในงานวิชาชีพครูและสร้างบรรยากาศการทำงาน (ศิริกาญจน์ ไกรบำรุง, 2559) ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาประสบความสำเร็จหรือความล้มเหลวในการบริหารงานก็คือบรรยากาศขององค์การ ซึ่งบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีจะทำให้ผลของการปฏิบัติงานบรรลุไปสู่จุดมุ่งหมายที่สำคัญได้ ทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่ ที่มีความหมายผู้บริหารและครูปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Fox et al.,1975) โดยพฤติกรรมของผู้นำส่งผลทางตรงต่อบรรยากาศของโรงเรียน อีกทั้งยังเป็นตัวแปร สามารถใช้ทำนายความสำเร็จขององค์การได้ ซึ่งผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำจะมีอิทธิพลโดยตรงต่อสภาพบรรยากาศขององค์การ ในขณะเดียวกันสภาพบรรยากาศองค์การก็มีผลกระทบต่อพฤติกรมของผู้ร่วมงาน ดังนั้น ภาวะผู้นำจึงมีความสัมพันธ์กับบรรยากาศองค์การ (Stringer, 2002)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม บริหารจัดการโรงเรียนมัธยมศึกษา ในเขตจังหวัดนครพนม ซึ่งในแต่ละโรงเรียนก็มีการบริหารที่แตกต่างกัน จากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่า ครูมีอัตรากำลังน้อย ไม่เพียงพอต่อการจัดการเรียนการสอน ครูยังต้องปฏิบัติงานในด้านอื่น ๆ ที่ผู้บริหารมอบหมาย

ทำให้การปฏิบัติงานของครูเกิดความล่าช้า ครูขาดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน ลักษณะดังกล่าวถือว่าเป็นบรรยากาศองค์การที่ไม่ค่อยดี ซึ่งสิ่งดังกล่าวมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งต่อการปฏิบัติงานถ้าหากผู้เกี่ยวข้องมีทัศนะที่ดี มีความพึงพอใจต่อภาวะผู้นำของผู้บริหารและการปฏิบัติงานหรือต่อหน่วยงานองค์การ ย่อมทำให้หน่วยงานหรือองค์การประสบผลสำเร็จต่อการปฏิบัติงาน ทั้งนี้โรงเรียนในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม เป็นองค์การแห่งนวัตกรรม คือ มีกระบวนการที่นำเอาทักษะ ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาและคนในองค์การ และการปฏิบัติงานของครูที่มีประโยชน์ต่อส่วนรวมทั้งเศรษฐกิจ สังคมและชุมชน มาบูรณาการประยุกต์ใช้ให้เกิดกระบวนการทำงานใหม่ ๆ รวมไปถึงการพัฒนา ปรับปรุงและบริการให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพที่ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในกา รดำเนินงานเพิ่มศักยภาพและคุณค่าสู่สังคม (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม, 2564)

จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม นำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของตนเอง เพื่อใช้สร้างบรรยากาศในองค์การให้ดีขึ้น ทำให้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีแรงจูงใจในการทำงาน และมีประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

2. เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพและขนาดของสถานศึกษา

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา

4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ปีการศึกษา 2567 จำนวน 1,783 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 127 คน และครู 1,656 คน

กลุ่มตัวออย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ปีการศึกษา 2567 จำนวน 277 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา 64 คน และครู 213 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Random Sampling) ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการดังนี้

1. การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) ผู้วิจัยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้เกณฑ์ร้อยละ ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนประชากรมีน้อย จึงปรับเกณฑ์ร้อยละเพื่อให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างเป็นไปตามเกณฑ์ที่สามารถวิเคราะห์ได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดเล็กร้อยละ 50 จากประชากร จำนวน 58 คน ได้ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 29 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางร้อยละ 50 จากประชากรจำนวน 32 คน ได้ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 16 คน และผู้บริหาร สถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษร้อยละ 50 จากประชากรจำนวน 37 คน ได้ผู้บริหารเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 19 คน

1.2 ครู สถานศึกษาขนาดเล็ก ร้อยละ15 จากประชากร จำนวน 543 คน ได้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 81 คน ครู สถานศึกษาขนาดกลาง ร้อยละ15 จากประชากร จำนวน 420 คน ได้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 63 คน และครู สถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ ร้อยละ10 จากประชากร จำนวน 693 คน ได้ครูเป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 69 คน

2. การได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีขั้นตอนของการสุ่ม ดังนี้

ขั้นที่ 1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารสถานศึกษาตามขนาดโรงเรียนโดยการกำหนดขนาดโรงเรียนเป็นชั้นในการสุ่มได้ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 29 คน ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 16 คน และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ จำนวน 19 คน

ขั้นที่ 2 จากกลุ่มตัวอย่างในขั้นที่ 1 ผู้วิจัยทำการสุ่มตามสถานภาพให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ตามขนาดกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในข้อ 1

ขั้นที่ 3 จากกลุ่มตัวอย่างในขั้นที่ 2 ผู้วิจัยใช้การสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับสลาก โดยมีโรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เพื่อให้ได้กลุ่มตัวอย่าง ผู้บริหารสถานศึกษา และครู ตามขนาดโรงเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ (1) แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา มีทั้งหมด 5 ด้าน มีข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องเชิงเนื้อหารายข้อระหว่าง .80–1.00 ค่าอำนาจจำแนกระหว่าง . 23-.80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .99 (2) บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา มีทั้งหมด 6 ด้าน มีข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .60-1.00 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง .24-.80 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนำเสนอข้อมูลโดยการหาค่าความถี่และ ร้อยละ

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และ นำเสนอข้อมูลโดยการแสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยใช้วิธีประมวลผลทางสถิติเชิงพรรณนา นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาวิเคราะห์หาค่าทางสถิติ และนำเสนอข้อมูลโดยการแสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัย

ผลการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม พบว่า

1. ผลการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีความยืดหยุ่น และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการทำงานเป็นทีม รายละเอียดดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับพฤติกรรมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.40	.48	มาก
2. ด้านการมีจินตนาการ	4.38	.47	มาก
3. ด้านการมีภาวะผู้นำ	4.44	.44	มาก
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.37	.48	มาก
5. ด้านการมีความยืดหยุ่น	4.46	.41	มาก
รวม	**4.41**	**.40**	**มาก**

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	สถานภาพ				t	Sig.
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.43	.49	4.39	.47	.45	.65
2. ด้านการมีจินตนาการ	4.37	.51	4.39	.46	.26	.80
3. ด้านการมีภาวะผู้นำ	4.48	.49	4.43	.42	.78	.44
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.44	.49	4.34	.47	1.36	.18
5. ด้านการมีความยืดหยุ่น	4.46	.44	4.46	.40	.10	.92
รวม	**4.43**	**.44**	**4.40**	**.39**	**.57**	**.57**

3. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมี

จินตนาการ ด้านการมีภาวะผู้นำ ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านการมีความยืดหยุ่น มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านการมีวิสัยทัศน์ไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	**แหล่งความแปรปรวน**	**SS**	**df**	**MS**	**F**	**Sig.**
1. ด้านการมีวิสัยทัศน์	ระหว่างกลุ่ม	1.19	2	.60	2.66	.07
	ภายในกลุ่ม	61.37	274	.22		
	รวม	**62.56**	**276**			
2. ด้านการมีจินตนาการ	ระหว่างกลุ่ม	2.31	2	1.15	5.38**	.01
	ภายในกลุ่ม	58.99	274	.21		
	รวม	**61.31**	**276**			
3. ด้านการมีภาวะผู้นำ	ระหว่างกลุ่ม	2.60	2	1.30	7.07**	.00
	ภายในกลุ่ม	50.29	274	.22		
	รวม	**52.29**	**276**			
4. ด้านการทำงานเป็นทีม	ระหว่างกลุ่ม	2.50	2	1.25	5.67**	.00
	ภายในกลุ่ม	60.45	274	.22		
	รวม	**48.80**	**276**			
5. ด้านการมีความยืดหยุ่น	ระหว่างกลุ่ม	1.58	2	.79	4.97**	.01
	ภายในกลุ่ม	43.71	274	.16		
	รวม	**45.30**	**276**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.98	2	.99	6.43**	.00
	ภายในกลุ่ม	42.08	274	.15		
	รวม	**44.56**	**276**			

** $p < .01$

4. ผลการศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงาน รายละเอียดดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผลระดับการปฏิบัติบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา	ระดับการปฏิบัติ		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	4.39	.48	มาก
2. ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน	4.43	.45	มาก
3. ด้านความรับผิดชอบต่องาน	4.42	.42	มาก
4. ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงาน	4.35	.39	มาก
5. ด้านการผูกพันต่อองค์การ	4.36	.47	มาก
6. ด้านการให้รางวัล	4.39	.46	มาก
รวม	**4.39**	**.32**	**มาก**

5. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ผลการเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา	สถานภาพ				t	Sig.
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	4.49	.51	4.37	.48	1.61	.11
2. ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน	4.50	.47	4.41	.44	1.36	.18
3. ด้านความรับผิดชอบต่องาน	4.44	.44	4.41	.41	.33	.74
4. ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงาน	4.37	.39	4.35	.39	.40	.69
5. ด้านการผูกพันต่อองค์การ	4.31	.45	4.37	.47	.89	.37

บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา	สถานภาพ				t	Sig.
	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครู			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
6. ด้านการให้รางวัล	4.40	.39	4.39	.48	.18	.20
รวม	**4.42**	**.32**	**4.38**	**.32**	**.70**	**.48**

**p < .01

6. การเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านโครงสร้างองค์การ ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน และด้าน การสนับสนุนการปฏิบัติงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ด้านความรับผิดชอบต่องาน และด้านการผูกพันต่อองค์การ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการให้รางวัล มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน รายละเอียดดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 ผลการเปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
1. ด้านโครงสร้างองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	3.05	2	1.53	6.78**	.00
	ภายในกลุ่ม	61.66	274	.23		
	รวม	**64.71**	**276**			
2. ด้านมาตรฐานการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.63	2	1.31	6.77**	.00
	ภายในกลุ่ม	53.30	274	.20		
	รวม	**55.93**	**276**			
3. ด้านความรับผิดชอบต่องาน	ระหว่างกลุ่ม	1.21	2	.61	3.53*	.03
	ภายในกลุ่ม	47.09	274	.17		
	รวม	**48.30**	**276**			
4. ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	2.42	2	1.12	7.61**	.00
	ภายในกลุ่ม	40.35	274	.15		

บรรยากาศองค์การของสถานศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
	รวม	**42.59**	**276**			
5. ด้านการผูกพันต่อองค์การ	ระหว่างกลุ่ม	1.34	2	.67	3.11*	.05
	ภายในกลุ่ม	58.90	274	.22		
	รวม	**70.23**	**276**			
6. ด้านการให้รางวัล	ระหว่างกลุ่ม	.72	2	.36	1.69	.19
	ภายในกลุ่ม	58.48	274	.21		
	รวม	**59.20**	**276**			
โดยรวม	ระหว่างกลุ่ม	1.71	2	.86	8.23**	.00
	ภายในกลุ่ม	26.56	274	.10		
	รวม	**28.27**	**276**			

**p < .01, *p < .05

7. ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา โดยภาพรวมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r_{xy}=.78) กับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา ในระดับค่อนข้างสูง

8. ผลการวิเคราะห์อำนาจการพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา มี 3 ตัวแปร ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีความยืดหยุ่น และด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .66-.77 โดยตัวแปรทั้ง 3 ด้านร่วมกันทำนายอภิปรายความแปรปรวนบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา ร้อยละ 64 (R^2=.64) และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานได้ตารางที่ 7 ดังนี้

ตารางที่ 7 ผลการวิเคราะห์หาอำนาจพยากรณ์ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา

ตัวแปร	B	SEb	Beta	t	Sig.
ด้านการทำงานเป็นทีม (X_4)	.22	.04	.33	5.31**	.00
ด้านการมีความยืดหยุ่น (X_5)	.22	.04	.28	4.58**	.00
ด้านการมีวิสัยทัศน์ (X_1)	.09	.03	.13	2.38**	.00

$R = .79$ $R^2 = .64$ Adjusted $R^2 = .63$ $SE_{est} = .19$ $F = 95.39$ $a = 1.57$

$^{**}p < .01$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = 1.57 + .22X_4 + .22X_5 + .09X_1$$

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Zy' = .33Z_4 + .28Z_5 + .13Z_1$$

อภิปรายผล

จากการวิจัยภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1) ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องจาก ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนตนเองให้ทันตามสถานการณ์ของสังคมโลก จึงต้องพัฒนาตนเอง คิดปรับเปลี่ยนหาวิธีการใหม่ ๆ ในการทำงาน ซึ่งปัจจุบันผู้บริหารมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษามากขึ้น มีกรอบแนวคิดในการบริหารสถานศึกษาที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ โดยใช้ความสามารถของผู้นำเชิงสร้างสรรค์ จูงใจบุคลากรให้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพปัญหาของสถานศึกษา เพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ เน้นการพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการสร้างวัฒนธรรมการทำงานร่วมกัน มีทักษะการติดต่อประสานงานกับฝ่ายต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงกระตุ้นศักยภาพของบุคลากรให้เกิดความกระตือรือร้นในการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการปฏิบัติงาน อีกทั้งสามารถยืดหยุ่นและสามารถปรับตัวตามสภาพแวดล้อมหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลงได้ จึงทำให้ความคิดเห็นของข้าราชการครูที่มีต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา อยู่ในระดับมาก (ภูวนาท คงแก้ว และคึกฤทธิ์ ศิลาลาย, 2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของภาสุณีย์ คำพันธ์ (2566) ได้ศึกษาการพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Olson (2012) ได้ศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำความคิดสร้างสรรค์และทฤษฎีการแลกเปลี่ยนระหว่างผู้นำและสมาชิก ผลการศึกษาพบว่าผู้นำสามารถกระตุ้นให้ผู้ตามมีความคิดสร้างสรรค์ได้โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ตามปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ รวมถึงการพัฒนาและสนับสนุนด้านแหล่งทรัพยากรความรู้ ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามที่ดีจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้นอีกด้วย

1.1) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารโดยระบุวิสัยทัศน์ และปฏิบัติตามแผนงานอย่างเป็นระบบและสร้างกำลังใจให้ความไว้วางใจแก่บุคลากรได้เป็นอย่างดี สนับสนุนและส่งเสริมการทำงานของครูในทุกรูปแบบให้เป็นไปด้วยประสิทธิภาพที่สูงขึ้น ซึ่งผู้นำสามารถกระตุ้นให้ผู้ตามมีความคิดสร้างสรรค์ได้โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ตามปฏิบัติอย่างเต็มความสามารถ รวมถึงการพัฒนาและสนับสนุนด้านแหล่งทรัพยากรความรู้ ทั้งนี้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตามที่ดีจะส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานที่สูงขึ้นอีกด้วย เป็นบทบาทในการสร้างความไว้วางใจของครูในโรงเรียน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของครูของครูอย่างมีประสิทธิผลและให้เต็มตามศักยภาพ (Lisa Olson, 2012) สอดคล้องกับงานวิจัยของ มะนาพี อินนูยูซี (2564) ได้ศึกษาการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส พบว่า การเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

1.2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดต่างกันมองว่าขนาดสถานศึกษาที่ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติงาน มีผลต่อปัจจัยในการบริหารงาน เกิดจากผู้บริหารสถานศึกษามีประสบการณ์ในการบริหารงานที่แตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่ผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่จะมีประสบการณ์การทำงานที่มาก ใกล้เกษียณอายุราชการ ผ่านประสบการณ์ร้อนหนาวมามาก ในทางกลับกันมีความแตกต่างพอสมควร กับผู้บริหารสถานศึกษาหน้าใหม่ มีประสบการณ์น้อยในการบริหาร และสืบเนื่องจากโครงการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการได้จัดสรรงบประมาณให้กับสถานศึกษาทั้งขนาดเล็ก ขนาดกลางและขนาดใหญ่ แตกต่างกันพอสมควร ส่งผลให้ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีทัศนะต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน (กชพร จันทร์แดง, 2566) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อมรรัตน์ งามบ้านผือ (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านการสร้างมนุษยสัมพันธ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2) ผลการศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากความเข้าใจหรือการรับรู้ของสมาชิกในองค์การที่

มีต่อสภาพแวดล้อมภายในองค์การ และสภาพแวดล้อมการทำงานทั้งหมด ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม เป็นสภาวะภายในองค์การที่บุคคลในองค์การสามารถรับรู้ได้ถึงสภาวะนั้นโดยผ่านความรู้สึกนึกคิด ซึ่งบรรยากาศองค์การเป็นแรงกดดันที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการปฏิบัติงานของบุคคลในองค์การ และประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสมาชิกในองค์การ (สุภัสสร ชูประยูร และคณะ, 2563) สอดคล้องกับงานวิจัยของ ภัทริกานต์ บุญฤทธิ์ (2566) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยบรรยากาศองค์การของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล โดยภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก

2.1) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมและรายด้าน พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูมีความคิดเห็นเกี่ยวกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากบรรยากาศองค์การ มีความสำคัญด้านการบริหารจัดการทั้งต่อผู้บริหารและบุคคลอื่นในองค์การเป็นอย่างมากแล้ว ยังมีผลต่อการจูงใจในการปฏิบัติงานและความพึงพอใจในงานที่ได้รับมอบหมายด้วย (Hellriegel & Slocum, 1974) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงษ์ พิลาจันทร์ (2563) ได้ทำการศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะที่พึงประสงค์สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการศึกษาพบว่า เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.2) ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครู เมื่อพิจารณาโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่าขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน มีผลทำให้จำนวนครูผู้สอนและบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนนั้น ๆ มีจำนวนที่แตกต่างกัน ส่งผลต่อภาระหน้าที่ ความรับผิดชอบและสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานแตกต่างกัน จึงอาจเป็นเหตุทำให้ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้สอนที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อบรรยากาศองค์การภายในโรงเรียนแตกต่างกัน (ธนัทพงษ์ วังทะพันธ์, 2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จักรพงษ์ พิลาจันทร์ (2563) ได้ทำการศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะที่พึงประสงค์สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 ผลการศึกษาพบว่า เปรียบเทียบบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในภาพรวมและรายด้าน

3) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ห่วางภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา พบว่า โดยภาพรวมภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (r_{xy}=.78) กับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา ในระดับ

ค่อนข้างสูง ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การมีภาวะผู้นำเชิงวิสัยทัศน์ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูส่งผลต่อบรรยากาศขององค์การ ผู้บริหารทุกคนควรให้ความสำคัญต่อบรรยากาศองค์การ เพราะบรรยากาศองค์การจะช่วยให้นักบริหารวางแผนที่จะเปลี่ยนแปลงได้ดีขึ้น นอกจากนี้การเสนอหรือสนองบรรยากาศที่สร้างเสริมความพึงพอใจของผู้ปฏิบัติงานแล้ว จะช่วยให้องค์การมีประสิทธิภาพมากขึ้นละบรรลุเป้าหมายขององค์การได้เร็วขึ้น (Brown & Moberg, 1980) สอดคล้องกับงานวิจัยของ อัจฉรา หนูยศ (2562) ได้ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษากับบรรยากาศองค์การของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กัน สมการพยากรณ์บรรยากาศองค์การของโรงเรียน โดยใช้ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นตัวแปรพยากรณ์ ได้อำนาจพยากรณ์ร้อยละ 62.10 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jaafari and Soleimani (2012) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างบรรยากาศองค์การในโรงเรียน ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ และการรับรู้ ความสามารถตนเองของครู ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ความสามารถตนเองของครูในทางบวก บรรยากาศองค์การ ในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในขณะที่บรรยากาศองค์การในโรงเรียนกับการรับรู้ความสามารถ ตนเองไม่มีความสัมพันธ์กัน

4) ผลการวิเคราะห์อำนาจการพยากรณ์ของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา มีจำนวน 3 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์บรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสามารถพยากรณ์ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีความยืดหยุ่น และด้านการมีวิสัยทัศน์ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) อยู่ระหว่าง .66-.77 โดยตัวแปรพยากรณ์ทั้ง 3 ด้าน ร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 64 (R^2= .64) ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การเป็นไปในทางบวก ทำให้ครูมีความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน มีการตัดสินใจร่วมกัน ทำงานเป็นทีม และโรงเรียนเป็นชุมชนแห่งความเอื้ออาทร ดูแลห่วงใยและมีความผูกพันกัน (วาสนา คุระแก้ว, 2564) สอดคล้องกับงานวิจัยของ จุฑามาศ ซุ่นห้วน (2562) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก สถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ที่ส่งผลจากมากไปหาน้อย คือ ด้านวิสัยทัศน์ ด้านจินตนาการ และด้านความยืดหยุ่น ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา และสามารถร่วมกันทำนายการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครู ได้ร้อยละ 67 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

1.1 ผลจากการศึกษาผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการมีจินตนาการและเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารใช้สติปัญญาในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ดังนั้น ผู้บริหารควรฝึกมองปัญหาในหลายแง่มุมเพื่อหาแนวทางที่แปลกใหม่ในการแก้ไขปัญหา วิเคราะห์ปัญหาอย่างลึกซึ้ง รวมถึงการใช้ข้อมูลเชิงสถิติหรือข้อมูลเชิงพฤติกรรมมาสนับสนุนการตัดสินใจ เช่น การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI) หรือเทคโนโลยีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ผู้บริหารที่มีความคิดสร้างสรรค์จะสามารถนำเสนอแนวทางใหม่ ๆ ที่ทำให้บุคลากรเกิดความตื่นเต้นและกระตือรือร้นในการร่วมมือแก้ปัญหา

1.2 ผลจากการศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการสนับสนุนการปฏิบัติงาน และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้าร่วมการอบรม ประชุมสัมมนาต่าง ๆ เพื่อพัฒนาทักษะและความรู้ ความสามารถ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรสนับสนุนงบประมาณและทรัพยากรสำหรับการอบรม จัดตารางงานที่ยืดหยุ่น เพื่อให้ครูสามารถเข้าร่วมกิจกรรมได้โดยไม่กระทบต่อภารกิจหลัก ติดตามผลการอบรมโดยให้ครูนำความรู้ที่ได้รับมาถ่ายทอดต่อในรูปแบบของการจัดประชุมย่อยในโรงเรียน

1.3 ผลจากการศึกษาผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา พบว่า ด้านที่ส่งผล คือ ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีความยืดหยุ่น และด้านการมีวิสัยทัศน์ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ทั้ง 3 ด้านนี้ เพื่อบรรยากาศที่ดีขององค์การ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีม การมีความยืดหยุ่น และการมีวิสัยทัศน์ ซึ่งเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญทั้ง 3 ด้าน ซึ่งเป็นจุดแข็งนำมาพัฒนาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาและการบริหารจัดการศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2.2 ควรมีการวิจัยสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางพัฒนาผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม และเขตอื่น ๆ ต่อไป

2.3 ควรมีการวิจัยผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานด้านต่าง ๆ ในสถานศึกษาเพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2562). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562.* พริกหวานกราฟฟิค.

กชพร จันทร์แดง. (2566). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพัทลุง เขต 2. *วารสารทัศนมิติทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่*, *1*(2), 1-15. https://so10.tci- thaijo.org/index.php/JPE/article/view/637/513

จักรพงษ์ พิลาจันทร์. (2563). การศึกษาบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาที่ส่งผลต่อสมรรถนะที่พึงประสงค์สำหรับครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20. *วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล*,*6*(2), 39-51. https://so05.tci-thaijo.org/index.php/scaj/article/view/235532/165996

จุฑามาส ซุ่นห้วน. (2562). *ภาวะผู้นาเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู สังกัดสานักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

ธนัทพงษ์ วังทะพันธ์. (2564). *บรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

ภัทริกานต์ บุญฤทธิ์. (2566). *ปัจจัยบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสงขลา สตูล* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.

ภาสุณีย์ คำพันธ์. (2566). *การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาฬสินธุ์* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภูวนาท คงแก้ว และคึกฤทธิ์ ศิลาลาย. (2564). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 กลุ่ม 2, *Journal of Roi Kaensarn Academi, 6*(4), 82-97. https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JRKSA/article/view/247655

มะนาพี อินนูยูซี. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์กับการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดนราธิวาส* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

วาสนา คุระแก้ว, อรรครา ธรรมาธิกุล และธีระพงษ์ สมเขาใหญ่. (2564). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกับบรรยากาศองค์การของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 7*(2), 421-434. https://so06.tcithaijo.org/index.php/mcjou/article/view/255827

สุภัสสร ชูประยูร. (2563). การศึกษาบรรยากาศองค์การที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการสอนของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารนาคบุตรปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช, 12*(3), 152-170. https://so04.tci-thaijo.org/index.php/nakboot/article/view/245968

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม. (2567). *แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2567.* สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครพนม.

ศิริกาญจน์ ไกรบำรุง. (2559, 17 มิถุนายน). *บทบาทของผู้บริหารในการพัฒนาครูผู้สอนโรงเรียนเสิงสาง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 นครราชสีมา* [เอกสารนำเสนอ]. การประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่ 3: เรื่อง ก้าวสู่ทศวรรษที่ 2: บูรณาการงานวิจัย ใช้องค์ความรู้สู่ความยั่งยืน, นครราชสีมา, ประเทศไทย.

อมรรัตน์ งามบ้านผือ. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยบูรพา.

อัจฉรา หนูยศ. (2562). *ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อบรรยากาศองค์การของโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* [วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.

Brown, W. B., & Moberg, D. J. (1980). *Organizational theory and management: A macro approach.* John Wiley & Sons.

Fox, R. S. (1975). *School climate improvement: A challenge to the school administrator*. Phi Delta Kappa.

Hellriegel, D., & Slocum, J. W. (1974). *Management: Contingency approach.* Addison Wesley Publishing Company.

Jaafari, P., & Soleimani, N. (2012). The relationship among organizational climate, rganizational learning and teachers' self-efficacy. *Procedia - Social and Behavioral Sciences,* 47, 2212-2218. https://drive.google.com/file/d/1prLg1Qf1zTAiFSf_e_8qGuEa_ATUTu6P/view?fbclid=IwAR1uCJ_KkHQ8kEvaG-bIQwFT7jzs2iQa_HHRNkNtlk1UmeJ3_g0LM1H7nGI

Olson, L. (2012). *Leadership and creativity in research investigations of leadership and leader-Member exchange (Lmx) in research groups*. [Unpublished doctoral dissertation]. University of Gothenburg.

Stringer, R. (2002). *Leadership and organization climate*. Person Education.